

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 379 din 21.04.2021

Dosar nr.: 341/2020

Petiția nr.: 2848/15.05.2020

Petentă: Romani CRISS – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii

Reclamată: – cunoscută public sub numele de scenă de

Obiect: posibilă faptă de discriminare săvârșită pe baza criteriului etnic și cel al cetățeniei

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. Romani CRISS – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii prin reprezentant – cu sediul în str. Răspânțiilor nr. 11, sector 2, București

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. – cunoscută public sub numele de scenă de – cu adresa de comunicare prin poșta electronică :

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul, care este o organizație non - guvernamentală care militează pentru apărarea și respectarea drepturilor omului în general, și al minorităților, în special, reclamă o posibilă faptă de discriminare săvârșită în data de 9 mai 2020 la postul de TV Antena 1, care a difuzat emisiunea iUmor. Petentul reclamă faptul că în cadrul acestei emisiuni de umor reclamata a lansat o serie de glume deosebit de rasiste și jignitoare la adresa unor artiști cunoscuți din România.

4. De asemenea, petentul solicită impunerea obligației ca petenta să își ceară scuze publice comunității rome și comunității imigrante pentru conduita discriminatorie.

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților, citând prin adresele nr. 5453/07.09.2020 și nr. 2848/07.09.2020, ținând cont de starea de pandemie creată de coronavirusul SARS-CoV-2.

6. Reclamata a răspuns la citație prin transmiterea punctului său de vedere înregistrat sub nr. 6516/19.10.2020.

7. Prin adresele nr. 2310/24.03.2021, CNCD a invocat din oficiu excepția calității procesuale active și excepția de necompetență a CNCD cu privire la conținutul programelor oferite de furnizorii de televiziune, solicitând punctul de vedere al părților prezentei sesizări.

8. La adresă CNCD nr. 2310/24.03.2021 niciuna dintre părți nu a răspuns.

9. Procedura legal îndeplinită.

II. Susținerile părților

Susținerile petentului

10. Petentul, organizatie neguvernamentală, prin petiția înregistrată la CNCD sub nr. 2848/15.05.2020, a sesizat următoarele:

- este o organizatie non - guvernamentală care militează pentru apărarea și respectarea drepturilor omului, în general, și al minorităților, în special;
- reclamă o posibilă faptă de discriminare săvârșită în data de 9 mai 2020 în cadrul emisiunii iUmor difuzată la postul TV Antena 1. În cadrul acestei emisiuni, petentul susține că reclamata a lansat o serie de glume deosebit de rasiste și jignitoare la adresa unor artiști cunoscuți din Romania.
- astfel, pe artista (în continuare) a prezentat-o ca fiind „Bona” și a făcut glume cu substrat rasist referitor la apartenența etnică a Bellei, în sensul că a făcut trimitere la ocupația de bona raportat la apartenența acesteia la comunitatea filipineză. Totodată, a ridiculizat modalitatea dificilă de exprimare a acesteia în limba romana, menționând ca a venit în România să ia premiile artiștilor, glumă pe care petentul o considera o glumă cu tentă rasistă raportat la ideea că imigranții iau locurile de muncă ale cetățenilor români.
- Glumele rasiste ale reclamatei au vizat și alți artiști, cetățeni români percepuți/asumați ca fiind de etnie romă: , , , pe care i-a prezentat ca fiind imigranți și ca „s-ar fi simțit bine primiți de poporul roman, sugerând astfel caracterul alogen al acestorași, prin extensie, al comunității rome”.
- Cu referire la artista (cunoscuta cu numele de scena), reclamata a afirmat că prietenul acesteia ar umbla „cu cioara vopsită”, utilizarea termenului de „cioară” constituind un apelativ deosebit de rasist la adresa romilor, apelativ destul de des întâlnit în mediile de extremă dreapta.
- Petentul considera că atmosfera creată de reclamata în cadrul acestei emisiuni este una prin care a fost încălcată grav demnitatea umană.
- În drept, petentul a invcat prevederile art. 2, alin.1 și alin. 4 și art. 15 din OG nr. 137/2000, precum și prevederile art. 16, alin.1 din Constitutia Romaniei

11. Petentul, în vederea demonstrării susținerilor sale, înțelege să se folosească de proba înregistrării audio-video disponibilă pe site-ul Youtube, de capturi foto ale contului/profilului personal creat pe contul de socializare - Facebook și de pe pagina acesteia de Facebook.

Susținerile reclamatului

12. Reclamata a depus un punct de vedere înregistrat la CNCD sub nr. 6516/19.10.2020 cu privire la sesizarea nr. 2848/15.05.2020 prin care a susținut următoarele:

- În data de 09.05.2020, în cadrul emisiunii de divertisment „iUmor” difuzată la postul de televiziune Antena 1, aceasta susține că a participat și a prezentat un moment de tip „roast” ce reprezintă un subgen de comedie de tip stand-up a cărui particularitate fiind glumele realizate pe seama unei persoane, prin afirmații care evidențiază anumite trăsături ale acestor personae (vârsta, caracter, aspect fizic, etnic) sau momente notorii asociate cu respectivul individ (legate de viața sa privata sau profesionala)
- Așadar, conceptul de “roast” reprezintă, în sine, o tachinare împinsă la limitele libertății de exprimare, realizată într-un mod aparent dureros, dar care nu urmărește altceva decât să stârneasca hazul și, în niciun caz, lezarea imaginii sau drepturilor ori interesele persoanelor pe seama cărora sunt realizate glumele.
- Acest tip de umor este consacrat în presa, publicații cunoscute care o folosesc fiind: „Ghimpele”, „Urzica”, „Academia Ctavencu”, care și-au clădit un adevărat renume

În acest sens;

- La nivel național există deja o serie de roast-uri dure și notorii, publicate și extrem de apreciate pe internet, ale căror protagoniști au fost , , , ;
- Reclamata susține că în anul 2018 a avut un astfel de roast cu exprimare dură, care a tratat subiecte ca familia, etnia sa, înalțimea, dar limbajul exprimat nu a cauzat rudoare sau indignare publică, fiind perceput ca atare de toți cetățenii și nu ca o formă de discriminare la adresa unor persoane sau grupuri;
- Reclamata precizează că emisiunea iUmor este prima de televiziune autohtonă care a consacrat genul de stand-up comedie și roast-ul, momentul său fiind unul inofensiv, realizat clar fără intenția de a leza drepturile sau interesele vreunei persoane sau al unui grup de persoane, de altfel, cei care au fost „ținta” replicilor sale din acel moment, fiind toți colegi, prieteni apropiați ei.
- Reclamata înțelege să invoce practica judiciară a Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și ale I.CCJ din România.

VI. Cadrul legal aplicabil

Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

13. Ulterior analizei celor expuse și a documentelor aflate la dosar, Colegiul director consideră aplicabile sesizării nr. 6378/14.10.2020 dispozițiile:

- art.4, alin. 2 din cuprinsul Constituției României;
- art. 2 alin.1 din cuprinsul OG nr. 137/2000, republicată;
- art.7 alin1 și 2, art. 8 și art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Of. 348 din 6 mai 2008.
- Hotărârea 252/ 22.04.2008 ce a avut ca obiect un promo al grupului Vacanța Mare difuzat la postul Kanal D,
- Hotărârea 420/08.07.2008 ce a avut ca obiect prezentarea tendențioasă și discriminatorie a unor aspecte culturale ale minorității romilor prin stereotipuri negative despre romi în cadrul emisiunii Divertis Mall difuzată de postul Antena 1,
- Hotărârea 545/12.11.2009 ce a avut ca obiect un interviu realizat de către grupul Vacanța Mare, difuzat de postul Kanal D,
- Hotărârea 252/22.06.2011.

14. Colegiul director reține că petentul, care este o organizație non - guvernamentală care militează pentru apărarea și respectarea drepturilor omului în general, și al minorităților, în special, reclamă o posibilă faptă de discriminare săvârșită în data de 9 mai 2020 la postul de TV Antena 1, care a difuzat emisiunea ”iUmor”. Acesta reclamă faptul că, în cadrul acestei emisiuni de umor, reclamata a lansat o serie de glume deosebit de rasiste și jignitoare la adresa unor artiști cunoscuți din România.

15. Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000 republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, iar **art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor**, prevede: „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”.

16. Astfel, Colegiul urmează a analiza prima dintre excepțiile invocate din oficiu, respectiv excepția lipsei calității procesuale active.

17. În urma analizării sesizării petiției și a înscrisurilor aflate la dosar, Colegiul director constată lipsa statutului organizației în temeiul **art. 7, alin.1 și art. 8, alin. 1 și 2 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor** publicată în **M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008**, care prevăd: „*Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare*

împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare....”, coroborat cu art.8 “ (1) Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane.(2) Organizațiile prevăzute la alin. (1) au calitate procesuală activă și în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, la cererea acesteia din urmă.”

18. Față de cele prezentate, Colegiul director urmează să admită excepția lipsei calității procesuale active, ridicată din oficiu și să treacă la analizarea celei de a doua excepții ridicată din oficiu,

20. Opinie separată exprimată de Asztalos Csaba Ferenc, Haller István și Olteanu Cătălina – membrii în Colegiul director:

1. **Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică**, la art. 7 alin. 2 prevede: „Statele membre trebuie să asigure pentru asociații, organizații sau persoane juridice care, în conformitate cu criteriile stabilite prin legislația internă, au un interes legitim în respectarea dispozițiilor prezentei directive, posibilitatea de a întreprinde orice procedură judiciară și/sau administrativă disponibilă, în numele sau în sprijinul reclamantului, pentru respectarea obligațiilor care decurg din prezenta directivă.”

2. Această prevedere este transpusă în legislația românească prin art. 28 al **O.G. nr. 137/2000** care stabilește:

„(1) Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane.

(2) Organizațiile prevăzute la alin. (1) au calitate procesuală activă și în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, la cererea acesteia din urmă.”

3. Petenta este o organizație de drepturile omului care promovează în mod special interesele comunității de romi, promovând cu succes zeci de cauze la CEDO împotriva României în acest domeniu.

4. În cauza **Budinova și Chaprazov împotriva Bulgariei** din 16.02.2021, CEDO a arătat că afirmațiile rasiste nu vizează doar strict acele persoane la care se referă în mod direct, dar și persoanele care fac parte din grupul vizat.

5. Având în vedere afirmațiile reclamatei, constatăm că, deși ele se referă la anumite persoane, vizează, în general, toate persoanele care au tenul mai închis la culoare, inclusiv persoanele din comunitatea romă.

6. Art. 15 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

7. În consecință, considerăm că organizația petentă are calitate procesuală activă în ceea ce privește afirmațiile care pot viza atingerea demnității persoanelor aparținând comunității rome.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției lipsei calității procesuale active în temeiul dispozițiilor art. 7, alin. 1 și art. 8 alin. 1 și 2 din **Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor** publicată în **M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, raportată la obiectul sesizării;**
2. Câte o copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată on - line în data de 21.04.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN - Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr.138/24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 26.05.2021

Motivată și tehnoredactată CJ/CCS, pct. 20 IH

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.